

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXIV. évfolyam

3. szám

Komárom, 2013. március

Ára 35 cent

JÁRJUNK A FELTÁMADOTT EREJÉVEL!

„...hogy megismerjem őt és feltámadása erejét, valamint a szenvedéseiben való részesedést, hasonlóvá lévén az ő halálához” (Fil 3,10). A keresztyén szakirodalom a Filippi levelet örömlévének nevezi (Fil 4,4). Ennek az örömmnek elsősorban húsvétkor kell elárasztania a szívünket, hisz: „Krisztus támad és eszmél, / Odúkat és kriptákat pattant. / Van-e gyönyörűbb ennél?” (Ady).

A lapigénk Pál apostol egyik hosszabb lélegzetű bizonyágtételéből való. Ebben a mondatban mintegy esszenciáját találjuk a Krisztusban fogant új élet mibenlétének. A keresztyén életfolytatás célja: a feltámadott Jézus megismerése és követése. A feltámadás erejének hatékonyságát három terület – a hívő ember, az anyaszentegyház és a teremtett világ – összefüggésében szemlélhetjük. A bibliai hagyomány szerint az első keresztyének szóban terjesztették a húsvéti örömhírt, majd az evangélisták és az apostolok írásba foglalták. Valakiknél az élő Jézus Krisztussal való találkozás azonnali döntés forrása lett. Így történt ez magdalai Máriával, Tamással és a többi tanítvánnyal. Pállal is így történt.

Saul korának legműveltebb szónoka, bölcselője volt. Kegyes farizeus, keresztyének üldözője, aki tagadta, hogy a názareti Jézus feltámadott volna. Szerinte a Jézus-ügy nagypéntekkel lezárult. A fanatikus Saul vallásos buzgalmban arra törekedett, hogy azokat, akik Krisztus feltámadásában hittek, minél hamarabb börtönbe zárassa, elnémitsa. Ám a damaszkuszi úton találkozott azzal, akit ő halottnak tartott: a feltámadott Jézussal. Az a Saul, aki a damaszkuszi úton a földre roskadt, még Krisztust üldöző fanatikus; aki felkel: már Krisztus választott edénye (ApCsel 9,6).

Pál apostol életében ekkor kezdődik el a Krisztus megismerésének folyamata. Személyisége csendben, bőjtben, imádságban formálódik, hogy tudatosan vallhassa és élhesse: „többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem” (Gal 2,20a). A húsvéti igehirdetés, az úrvacsorai közösség mindannyiunk számára ilyen kezdet vagy folytatás forrása lehet: a Krisztusban létel megerősítése és az abban való növekedés esélye.

A Feltámadott ereje az apostol életében szív- és lélekcsere-lő hatalomként lett nyilvánvalóvá. Merőben más lett addig vallott értékrendje. Kárnak, szemétnak, értéktelennek ítélt mindent, ami Krisztustól elválasztja (Fil 3,8). Nem vágyik semmi másra, csak arra, ami az ő ajándéka. Elvet mindent, ami énközpontú.

Számára a feltámadáshit átélése új kezdet lehetőségét jelenti. Az az igazi húsvét, ha a húsvéti örömhír – Krisztus feltámadott! – bennünk is merőben újat munkál. Nekünk ez lehetetlen, de nála minden lehetséges.

A feltámadás hite ma is új reménységet ébreszt. Kezébe vett az Isten, Ő formál. A Feltámadottal való találkozás nyitottá tesz Isten áldásainak elfogadására és a felebarát befogadására: „Fogadjátok be tehát egymást, ahogyan Krisztus is befogadott minket az Isten dicsőségére” (Róma 15,7). A feltámadott Jézus bizonyossá tesz bennünket afelől, hogy Isten megbékélt velünk, megbocsátott nekünk, sőt alkalmassá tesz az evangélium, az örömhír továbbadására: „De én mindezekkel nem gondolok, sőt még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem futásomat..., hogy bizonyoságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról” (ApCsel 20,24).

A feltámadott Krisztus az egyenként megragadott életeket élő kövekké, lelki házzá építi az anyaszentegyházban. Az egyház azért él, mert a feltámadott Úr életeti. Reformátorunk, Kálvin János e tekintetben így tanít: „Az egyház sokszor hasonlít az elesett, haldokló emberhez, de Istennek mindig van ereje feltámasztani, mint ahogy a halottakat kihívja a sírból.” A feltámadás ereje az egész világegyetem életében is munkálkodik. Isten a végső szabadítás reményében tartja meg a teremtett

világot (Róma 8, 20–22). A régi keresztyén síremlékek jelképei (a keresz, a pálmalevél és a babérkoszorú) eredetileg nem a kétségbevonhatatlan halál szimbólumai, hanem a győzedelmes élet jelképei voltak. Merjük-e kicsiny, erőtelen, megfáradt és nagy terheteket hordozó gyülekezeteinket is húsvét fényében látni?

Bölcskei Gusztáv püspök egyik igehirdetésében így tanít: „Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsenyéje» (1Kor 15,20). Ez az üzenet, ez a rövid hír, amellyel meglátogat bennünket az örökkévaló Isten ezen az ünnepen. Merjük-e hinni, hogy ehhez közünk van? Mert Ő azt akarja, hogy közünk legyen hozzá. Azt akarja, hogy így legyen életünk, így legyen reménységünk, így legyünk együtt a gyülekezetben, az anyaszentegyházban, ennek a népnek közösségében, ahonnan nem a halál szele fúj, hanem az élet, az örök élet friss üdösége...”

Tóth László

Nagy Gáspár

A FŐPAP UDVARÁBAN

*Belül már minden elveszett
kívül már minden meglazult*

*a főpap udvarában rendesen
háromszor tagadád az Ur*

*beismered vagy elkened
mi az mi közējük lökött*

*veled a szolgák gyávasága is
alázta Nagycsütörtököt!*

BELÁTÁS

*Nem lehet a világot Isten nélkül fölnevelni
nem lehet a világot Isten nélkül megérteni
nem lehet a világot Isten nélkül szóra bírni*

illetve lehet

*csak az olyan rémült magánkaland
melyet a kétségbeesés kormányoz
s végkimenetele fölöttébb kétséges*

Az ÚR színe előtt

Uram, a Te szenvedésed ébresszen szívünkben mély sajnálatot és fájdalmat bűneink miatt. Oltás belénk mély ellenszenvet a legkisebb bűnök iránt is. Segíts, hogy mostantól ne rakjunk újabb terhet rád, hogy bűneinkkel és vétkeinkkel ne feszítsünk ismét keresztre. Úr Jézus, legyen továbbra is belénk oltva a bűn valósága, de az Isten szentsége is, amelyet számunkra szenvedéssel kinyilvánítottál. Tölts el minket szent félelemmel a Te isteni dicsőséged előtt, hogy előtted járjunk és majd egyszer félelem nélkül állhassunk Isten elé. Adj nekünk igazi részvételt szenvedésedben és kereszthalálodban, mégpedig a világnak való meghalás által, beleértve minden kívánságát, bűnét és hiába-valóságát. Uram, a Te állhatatosságod a kereszt alatt tegyen bennünket is állhatatossá minden belső és külső szenvedésünkben, hogy hűségesek maradjunk Tehozzád a kereszt útján, hogy végül győzzünk le minden nyomorúságot és lehessünk a Te menyeyi királyságod örököseivé. **Ámen.**

Gerhard Tersteegen

latus, Tiberius császár procuratori rangú helytartója pedig a zsidó vallási vezetőktől félt. Jézus ügyét kezelve mindnyájan felrúgták saját törvényeiket, saját jogszabályaikat. A Talmud, a zsidóság jogi és vallási alapvetése, szokásjogi gyűjteménye pontosan kimondja a bírósági ügyek menetét. Maga Kajafás és Annás nem is vezethette volna a tárgyalást, mivel olyan ügyeket, amelyeknél feltételezhető volt a halálbüntetés mint ítélet, papok és léviták nem tárgyalhattak. A Talmud szerint a legsúlyosabb ügyeket azért nem tárgyalhatták papok és léviták, mert ők hivatásuknál fogva (áldozatokat mutattak be) naponta találkoztak a vérrel és magával a halállal. Eszerint a két főpap teljesen illetéktelen volt a bírósági perben.

Ezt fokozza még az is, hogy a közelgő páska (pészach) előtt a papoknak, lévitáknak és a szanhedrin tagjainak rituális előkészületet kellett volna tartaniuk, de Kajafás és Annás – az áldozatbemutatás előtti imádságok helyett – Jézus elítélésével foglalatoskodtak. Az is tény továbbá, hogy a legsúlyosabb esetekben a bíróság nem hozhatott azon a napon ítéletet, amely napon a tárgyalás elkezdődött. A bíróktól elvárták, hogy naplemente előtt a tárgyalást fél-

(Folytatás a 3. oldalon)

NAGYPÉNTEK: CAUSA MORTIS CHRISTI Jézus Krisztus pere, avagy a zsidó perrendtartás és a római büntetőjog semmibevétele

Ha a nagypénteki eseményekről figyelmesen olvassuk az evangéliumi leírásokat, akkor bizonyos dolgok nem kerülhetik el a figyelmünket. Hívó keresztyénként vallom, hogy ott és akkor minden a szerető Isten akarata szerint történt: a nagypénteki események Isten üdvtervének csúcspontját képezik, ott minden érettem, helyettem és miattam történt. Most azonban a zsidó perrendtartás és a római büntetőjog alapján szeretném az Ur perét röviden megvilágítani.

Az elején mindjárt leszögezhetjük, hogy az Úr Jézus bírósági pere volt az emberiség első koncepciós pere, amelyet írásban is rögzítettek. Olyan bírósági tárgyalás volt tehát, amelyet önkényuralmi rendszerek – a jogérvénysítés kereteinek látszatával – a politikai ellenfél ellehetetlenítésére és egyben elpusztítására folytatnak le. Jézus bírósági tárgyalása *causa mortis* volt: ott és akkor mindenki tudta, hogy az ítélet nem lehet más, mint halál, tehát *poena*

(Befejezés a 2. oldalról)

beszakítsák, majd csak másnap folytassák. Urunk bírósági kihallgatásánál ezeket a szokásjogokat sem vették figyelembe.

A zsidó perrendtartás szerint szükség volt két szemtanúra, hogy azok bizonyítsák a vádlott bűnösségét. Jézus esetében ezt hamis tanúkkal biztosították, továbbá a főpap mint bíró olyan dologra kényszerítette Jézust, amelyre nem volt sem főpapként, sem bíróként senki által felhatalmazva: „Az élő Istenre kényszerítelek téged, hogy mondd meg nekünk, ha te vagy-e a Krisztus, az Istennek Fia?” (Mt 26,63b). Több volt ez, mint eskütelre való felszólítás: ez meggyalázása volt a Talmudnak, hiszen az csak akkor engedélyezi az esküt, ha a vádlott már elmondott valamit, tehát ha vallomását meg akarták vele erősíteni. Miután Jézus Krisztus kijelentette: „Mostantól fogva meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbján, és eljöni az égnek felhőiben” (Mt 26,64b), a koncepció pert vezető főpap – hogy vallási színezetet adjon a tárgyalásnak – megszagatja a ruháját, és ezzel is manipulálja a tárgyaláson jelen levőket. Majd ezt mondja: „Káromlást szóltok. Mi szükségünk van még bizonyosságokra? Imé most hallottátok az ő káromlását. Mit gondoltok?” (Mt 26,65b–66a). Erre egy manipulált, vérszomjas társaság mit felelhetett; csak azt, hogy: „Méltó a halálra” (Mt 26,66b).

A főpapak és minden egyes zsidó tanító tudta, hogy az ószövetségi büntetőjog szerint Jézust megkövezéssel kellett volna kivégezni és a holttestet egy fára felakasztani. A zsidó büntetőjog ugyanis csupán négyféle kivégzési módot ismert: a megkövezést, a megfojtást, az elégetést és a lefejezést. A keresztre feszítést nem tartották összegegyeztethetőnek az emberi méltósággal, de érdekes, hogy a kivégzett testét elrettentésül gyakran maguk is kifüggesztették a keresztfára. Most itt a koncepció perben jól jön a zsidó vallási vezetőknél a római helytartó, Pilátus, akiről az evangéliumok mellett Josephus Flavius és Alexandriai Philón is ad tudósítást. Philón ekképpen ír Pilátusról: „Pilátus kegyetlen természetű és keményszívű ember volt, aki nem riadt vissza semmitől. Az ő kormányzása alatt nem lehetett elérni Júdeában semmit, csak megvesztegetéssel. Mindenütt a gőg, a fennhéjás és a szemtelenség

NAGYPÉNTEK: CAUSA MORTIS CHRISTI Jézus Krisztus pere, avagy a zsidó perrendtartás és a római büntetőjog semmibevétele

uralkodott. Az ország ki volt szolgáltatva a fosztogatásnak, minden módon elnyomták, meggyalázták; ítélet nélkül halálra adtak embereket; az engesztelhetetlen zsarnoki kegyetlenség sohasem szűnt meg.”

Az Úr Jézust már az ítélet kimondása előtt bántalmazták, meggyötörték és kicsúfolták. „És azok a férfiak, akik fogva tarták Jézust, csúfolják vala, verve őt. És szeméit betakarván, arcul csapdosák őt, és kérdezik őt, mondván: Prófétáld meg, ki az, aki téged vere?” (Lk 22,63–64). Itt, a katonák kegyetlenkedése miatt csorba esik nemcsak a zsidó perrendtartáson, hanem magán a római jogon is. Az a büntetőjog, amelynek alapja még ma is ismert és érvényes – *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (nincsen büntett törvény nélkül, nincsen büntetés törvény nélkül) –, figyelmen kívül hagyja a vádlott jogait. Urunk az egész tárgyalás során mint jogfosztott lator áll a bírái előtt. A történelem során a római jog több emberséget garantált hírhedt gyilkosoknak és bűntevőknek, mint amennyit Pilátus garantált a Názáretinek.

Pilátus helytartóként és jogászként van jelen azon a tárgyaláson, amely jogilag elő sem lett készítve. Elvárható lett volna, hogy a jogszabályoknak megfelelően jár el, hiszen minden római pernek az volt a célja, hogy mindent kivizsgálva állapítsa meg a vádlott bűnösségét. Így a kihallgatásnak nyilván-

Munkácsy: Krisztus Pilátus előtt

nosnak kellett volna lennie, a vádemelést magánembernek kellett volna kezdeményeznie, nem pedig a zsidó főpapaknak. Pilátusnak garantálnia kellett volna a védekezést is, azonban az evangéliumokban leírt jelenet a római joggyakorlat sárba tiprása volt.

Pilátusnak szabad bíróként kellett volna ítéletet hoznia. Ha semmi bünt

nem talált volna Jézusban, akkor is tanácskoznia kellett volna; de erre sem került sor. (A feleségével való gyors eszmecsere sem mondható a jogrend szerinti ítélethozatal előtti *consilium*nak.) Pilátus félt a zsidók haragjától, hiszen többször is sértette őket vallásos meggyőződésükben; nem akarta tovább korbácsolni a kedélyeket. Ezért talán arra gondolhatott, hogy ezt a lehetetlen helyzetet hogyan használja fel saját céljainak az elérésére – arra, hogy a „császár barátjának” tartsák.

A római büntetőjog két olyan tényállást ismert, amelyet jogilag összhangba lehetett hozni a főpapak vádjával. Az egyik a hazaárulás (*perduellio*) volt, a másik pedig a római nép méltóságának megsértésére irányuló tevékenység (*crimen maiestatis populi Romani imminutae*). Pilátus tudta, mert jogászként tudnia kellett, hogy nem római polgárként Jézust bármelyik vád bebizonyosodása esetén kereszthalálra lehet ítélni. A bizonyítási eljárás elmaradt, helyette engedte, hogy a nép válasszon Jézus és a gonosztevő Barabbás között. Pilátus az egyik szokásjogot betartotta, a másikat mellőzte. „Pilátus megítélé, hogy meglegyen, amit kérnek vala” (Lk 23,24). Engedi, hogy a bírói hatalmat az őrzöngő tömeg gyakorolja; minden bizonnal tudta, hogy a nép által kimondott döntés esetén neki nem kell semmiféle felelősséget vállalnia. A római büntetőjogot figyelembe véve azt kell megállapítanunk, hogy kicsúszott kezéből az egész tárgyalás, bíróként maga is csak játékszere volt azoknak, akik ellenséget láttak Jézus Krisztusban.

Végezetül annyit: a mindenség Istenre mindezeket a jogtalanságokat, a zsidó szokásjog és a római jog felrúgását felhasználta arra, hogy Jeruzsálem kőfalán kívül, a Golgotán felállíttassék az a keresztt, amely a Fiú trónusa lett. Az Úr koncepció perre jogilag botrányosnak tekinthető, de a keresztyén ebben is Isten bölcsességét látja: ennek kellett bekövetkeznie ahhoz, hogy Jézus a kereszten azt kiálthassa: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” (Mt 27,46b). A szerető Isten felhasználta Kajafást, Annást és Pilátust arra, hogy tulajdon Fia kimondhassa: *Elvégeztetett!*

Gaspárecz Tihámér

2013. január 6-án Zemplénben boldog emlékezetű *Horkay András* lelkipásztorra emlékeztünk, aki 1963. január 6-án adta vissza nemes lelkét Teremtőjének. Mivel műemlék templomunk renoválás alatt áll, a község kultúrházában tartottuk meg az emlékezéssel egybekötött istentiszteletet, amelyen a helybeli és a szentmáriai gyülekezet tagjai mellett jelen volt a népes Horkay család számos tagja. Az évforduló kapcsán néhai feleségéről, *Harsányi Erzsébet*ről is megemlékeztünk, aki 2000 májusában halt meg Kistráskán, és Zemplénben lett eltemetve férje mellé.

Az istentiszteleten **Szaszák József** lelkipásztor hirdette az igét a *Mt 25, 31–32* alapján: „*Mikor pedig eljő az embernek Fia az ő dicsőségében, és ővele mind a szent angyalok, akkor belül majd az ő dicsőségének királyi székebe. És elébe gyűjtetnek mind a népek, és elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől.*” Hangsúlyozta, hogy az Úr Jézus Krisztus királyi székének képmása itt van a mi életünkben is, mint ahogyan azzá lett a betlehemi jászolbólcső, de a golgotai kereszt is, melyek a Jézus Krisztus királyi székének ragyogásába öltöztek. És ma is ott van, ahol az édesanyák imádkozni tanítják gyermekeiket; mint ahogyan ott volt harmincöt éven keresztül, amikor Horkay András hirdette Isten igéjét.

Az istentisztelet végén Szaszák József lelkipásztor ismertette Horkay András életútját. 1894-ben született az Ung megyéhez tartozó Abara községben, ahol édesapja 1891-től 1935-ig hirdette Isten igéjét. András az öt testvér közül a második volt. Már gyermekkorában elhatározta, hogy édesapja hivatását folytatja. A gimnáziumot Sárospatakon végezte el, majd 1918-ban Debrecenben szerzett képesítést a lelkipásztori szolgálatra. Ettől fogva káplánként szolgált Nagyszöllősen, Kiskövesden, Abarán, Nagydobronyban, Ungváron, Nagyráskán és Korláthelmeceken, majd 1928-tól a zempléni gyülekezet és a hozzá tartozó Szentmária-Pálföldje és Kisújlak református híveinek megválasztott lelkipásztora volt.

Hűségesen gondozta a gyülekezeteket, a családokat, és foglalkozott az ifjúsággal. A lelkipásztori teendők mellett a bővülő család számára szüksé-

IN MEMORIAM HORKAY ANDRÁS

Ötven éve adta vissza nemes lelkét Teremtőjének

gessé vált a lelkészlakás bővítése (a jelenleg imateremnek használt szobával bővítették a parókiát). A II. világháború nemcsak lelkiekben, hanem az anyagiak terén is súlyos károkat okozott. A templomhajó északi oldala ágyúlövést kapott, és erősen megrongálódott; a toronyt is több találat érte (megrepedt a Bethlen Gábor által adományozott harang is), és találatot kapott a parókia is. A községből sokan találtak menedékre a parókia pincéjében az egy hétig tartó harcok idején. A károk helyreállításához sok munkára és áldozatra volt szükség, ami a gyülekezet és a lelkipásztor gondoskodását igényelte.

Horkay Andrásnak és hitvestársának nyolc gyermekük született, akik közül Csabát a háború idején orvos és orvoság hiányában torokgyík következtében elvesztették. A mély gyász és a megpróbáltatások a népes családot nagyon megviselték, ám a kegyelmes Isten megsegítette őket. Horkay András az említett gyülekezeteken kívül (lelkipásztor hiányában) Kis- és Nagybáriban, valamint Ladmócon is szolgált. Ott lett roszszul egy keresztelés után; még haza tudták vinni a családjához, de rövidesen átadta jószágos lelkét Teremtőjének.

A hét gyermek 1972-től minden nyáron Zemplénben táborozik a Bodrog folyó mellett (sajnos a 2000. évtől már az édesanya nélkül), évről évre hűségesen jön a már hetvenhárom tagot számláló nagy család. A szülők sírjánál a 2002. évben egy emlékoszlopot állítottak, amelyen a következő felirat olvasható: „*Őseidnek szent hitéhez, nemzet-*

séged gyökeréhez ne légy hűtlen soha.” A nyári táborozás idején rendszeresen kegyelettel, méltó tisztelettel, imádkozó lélekkel és Istent dicsőítő, hálaadó énekekkel emlékeznek meg a kedves szülők és a kiskorában elveszített testvérük sírjánál.

Az emlékező istentisztelet befejezése után a temető kertben a 90. zsolttár 1–2. verseit énekeltük, majd a lelkipásztor felolvasta az *IKor 15,1–20* verseit. A közös imádság után **Kanda Erika** elszavalta Mihályi Molnár László *A 99. zsolttár* című versét, valamint **Szaszák Józsefné** az *Emlékezzünk* című verset. Ezek után a gyülekezetek koszorúit **Kačmarik Tibor** és **Sütő Zsuzsanna**, illetve **Takács Katalin** és **Gergely Pál** (Szentmária) gondnokok és presbiterek helyezték el, s természetesen a Horkay gyermekek családjaik részéről is elhelyezték a kegyelet koszorúit. A megemlékezés áldással és a 276. dicséret eléneklésével fejeződött be.

A kegyelettel és szeretettel való megemlékezést a család nevében a hét Horkay gyermek közül a legidősebb, András fia köszönte meg. A több irányból érkező vendégeket a helyi gyülekezet szerény ebédre invitálta, ezzel is nyilvánítva a köszönetét azért, hogy amikor a népes család évente eljön Zemplénbe a nagy találkozásra, mindig jelen vannak az újkenyéri hálaadáson és jelentős adománnyal támogatják a gyülekezetet.

Isten áldása legyen a kegyelettel való megemlékezésen!

Szaszák József

A cím olvastán és a könyvborító látán a könyvet kézbe vevő érdeklődő első benyomása az, hogy himnológiai tárgyú tartalommal találja magát szemben, ha belelapoz. Így is van, ám még sincs teljesen így: szerteágazóbb, a gyakorlati teológia több diszciplináját és a pszichológia felségterületét érintő, sokkal komplexebb munkával ismerkedhet meg.

Kis Médea átdolgozott doktori értekezésében a címe második eleme is hangsúlyossá válik: Isten dicsőítése a teljesen nyilvánvaló, ám mára egyre inkább kuriózumává váló éneklésen túl akkor teljesebb ki, ha az étellel való dicsőítése is megvalósul.

Munkája elején az istendicsőítés fogalmát ekképpen rögzíti: „Isten hangjára válaszoló emberi hang, Isten orcájára tekintő emberi arc, Istenre mutató életstílus. Az a hajlandóság pedig, amit ennek érdekében megvalósít a református gyökereivel e világban felnövekvő keresztyén ember: a református spiritualitás. Odafordulás Isten felé, készség a válaszra,

Útmutató lelkipásztoroknak és segítőknek Házasságra felkészítő beszélgetések

Közhely, hogy válságban a család, a házasság intézménye. Ugyanis morális és értékválsággal küzd a hittől elszakadó ember, az egyén. A házasságok nagy számban történő felbomlása meg azt eredményezi, hogy lassan már fel se tudnak bomlani – mert meg se köttetnek.

Tömegjelenséggé vált a szinglilit (nem kívánatos a pár, mert netán zavaró lesz a szuszogása...), akárcsak a laza „összecucolás”. Ami mindenképpen bizonytalan helyzet (még ha esetleg nem is úgy képzelik), s ma már próbaházasságnak se ne-

Istendicsőítés énekel és étellel A református spiritualitás forrásai

hitelesség az emberek előtt. Isten iránti attitűd és egyéni sajátosságok folyamato-

san harmonizáló együttese, melyek emberi közösségben – szeretetkapcsolatban, családban, gyülekezetben, nemzetben, nemzetközösségekben – fejlődnek ki és értelmezhetőek.”

A szerző szerint tehát a dicsőítés megjelenési formája az engedelmes élet. A megvalósításán fáradozó, ezért önmagán dolgozó keresztyén a könyv forgatásával bizonyára nem kerülheti el, amit a szerző óhajként és bátorításként megfogalmaz a majdani olvasó irányába, azaz: „... gondoljon újra már lezártak tekintett kérdéseket, és nézzen szembe ezúton felismert dilemmákkal”.

S ha így történik, a rendkívül gazdag, túlnyomórészt magyar és német nyelvű – különböző teológiai diszciplinákba tartozó és pszichológiai szakirodalmat (s azon túl akár esszéisztikus írásokat, szociológiai, néprajzi tanulmányokat) felvonultató munka elérte a célját: forrhat bennünk a sok új ismeret, és segíthet azt is megmutatni: hol tart református spiritualitásunk, mit miért teszünk, avagy nincsenek-e esetleg a forrásaink eldugulva.

A. Kis Béla

(Kálvin Kiadó, Budapest 2012)

Feladvány

Mit jelent a spiritualitás kifejezés?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **április 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolny 5tál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A januári számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a keresett bibliai vers a **Zsolt 118,24**-ben van megírva.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Harmat Kiadó jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Csikfejes Erzsébet** (Tornalja), **özv. Szabó Ferencné** (Pólyán) és **Viola Irén** (Komárom).

Mindhárman Philip Yancey *Mire megyünk Istennel?* című könyvét kapják. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

vezik, mint még egy-két évtizede. Egyébként az is fából vaskarika volt, mert a benne élők pont azt nem tudták kipróbálni, amit szerettek volna. Carl Gustav Jung erre így mutatott rá: „Már maga az a tény, hogy valaki próbaként köt házasságot, azt jelenti, hogy az illető tartózkodó álláspontra helyezkedik, be akarja biztosítani magát, hogy meg ne égesse az ujját, semmit se kockáztasson. Ezzel azonban a leghatásosabban lehetetlenné teszi azt, hogy igazi tapasztalatra tegyen szert. Nem lehet megismerni tapasztalati érvényről, mint ahogy nem lehet a Himaláját sem megmászni a moziban.”

Szarka Miklós pár- és családterapeuta könyve azoknak a – környezetükért és gyülekezetükért felelősséget érző – lelkipásztoroknak és segítőknek íródott, akik szeretnék felvenni a harcot a rendkívüli módon eltorzult, a biblikusnak mondhatótól fényvégre levő, rohamtempóban terjedő gondolkodásmóddal, amely csupán „papírt” lát a házasságban (illetve annak ad hangot, hogy nincs rá szüksége). Hasznos ismereteket közvetít azok számára, akik a komolyan vett jegyesoktatás során szeretnék a majdani válsághelyzetek megelőzésére vagy fogadására felkészíteni a „mégis” házasulandókat.

–akb–

(Kálvin Kiadó, Budapest 2012)

Gömörzskáros a Turóc-patak bal partján fekszik, tizenöt kilométerre Tornaljától. A 2011-es népszámláláskor 246 lakosa közül 112-en szlováknak, 87-en pedig magyarnak vallották magukat. A református templom 1822-ben épült klasszicista stílusban, egy korábbi, 16. századi templom helyén. Az egyházközség lelkipásztora már harmincöt éve *Tóth László*.

A múlt század harmincas éveiben még háromszázhusz tagot számlált a gyülekezet, és akkor még az egész falu református volt. A Dapsy földesúr birtokán csak a kondás, a kovács és a kanász voltak a családjaikkal együtt katolikusok. Azóta azonban jelentősen megváltozott a község vallási összetétele: Kárpátaljáról 1947-ben evangélikusokat telepítettek a faluba, és a katolikusok száma is megnövekedett: mára már ők vannak többségben. A református gyülekezet kilencven főre, az evangélikusoké pedig harmincra zsugorodott.

A református közösség alkalmait főleg a vasárnapi istentiszteletek jelentik. A negyven adófizetőből tizen-tizenketten járnak rendszeresen istentiszteletre – mondja a lelkipásztor –, de a sátoros ünnepeken harmincan is meghallgatják az igehirdetést. Évszázadokon át fennmaradt az a gyakorlat, hogy az alsó- és felsőfalui és a kisvisnyói hívek is Szkároson járulnak sátoros ünnep alkalmával az úrasztalához.

Az elődök az altemplomot 1536-ban építették, majd 1822-ben kibővítették. Ma a padsorokban elférne nemcsak az összes helybeli református, hanem valamennyi kebelbeli gyülekezet reformátussága is, ami háromszázhusz lelket tesz ki. A lelkipásztor elmondása szerint a folyamatos elvándorlás rányomta bélyegét a közösségre. Az iparosodás kezdetén a múlt században munkalehetőség után többen Tornaljára, Rimaszombatba és Nagyrőcére költöztek, és a helyükre nem jöttek újak. Jelenleg is magas a munkanélküliség, a fiatal családok alig-alig tudnak boldogulni. Elindult egy lassú visszaköltözés a városokból – ez jelent némi reményt a jövőt illetően.

A lelkipásztor a nagyobb látogatottság érdekében felkeresi a református családokat, de úgy véli, mindenki felé nyitottnak kell lenni: származástól függetlenül, azok irányában is, akik nem a tételes hitnek a gyakorlói. Örömmel mondja, hogy sikerül integrálni a cigány kisebbséghez tartozókat is a közösségbe.

KISDED GYŰLEKEZET GÖMÖRORSZÁGBAN Nagy tervei vannak a szkárosi egyházközségnek

Közülük egyre több fiatal konfirmál. Mint mondja, azt is megtapasztalta a szolgálata során, hogy ragaszkodnak az anyaszentegyházhoz, a lelkipásztor személyéhez is, és még személyes dolgokban is kérnek tőle tanácsot és eligazítást.

A lelkipásztor a családok látogatására helyezi a fő hangsúlyt, és szeretne évente legalább egyszer mindenkihez bekopogtatni. Harmincöt éve lelkipásztora a gömörzskárosi gyülekezetnek, és hozzá tartozik még Alsó- és Felsőfalú, Felsőrás és Kisvisnyó is. Emellett huszonhat éve beszolgáló lelkésze a bejei gyülekezetnek és társegyházainak: Oldalfalának, Otrókocsnak, Zsórának és Lökösházának.

A református családokkal a gyermekek révén is kapcsolatban van. A harkácsi alapiskolában közel hatvan gyermeket tanít hittanra, általuk értesül a templomba nem járó szülők sorsa felől. A gyülekezet gondnoka, **özv. Kecő Zoltánné** is ellátja információkkal, hogy kiért és miért kell imádkozni, valamint mikor szükséges meglátogatni egyes családokat. A lelkipásztor a gyermekeket kapcsolatok látja a gyülekezet és a családok között.

A gömörzskárosi templom

Az istentiszteleteket általában idősebbek látogatják, de a fiatal énekkari tagok is folyamatosan részt vesznek rajtuk (bár a tanulmányaik miatt nem mindig tudnak ott lenni). A gyermekek állandó szereplői a gyülekezeti alkalmaknak. Március 15-e, anyák napja, október 6-a, október 23-a, a reformáció emlékűnnepe alkalmával és karácsonyeste énekkel és szavalattal szolgálnak. Mint minden évben, 2012-ben is volt keresztelő és

konfirmáció is a gyülekezetben (a cigány szülők előszeretettel hozzák megkereszteltetni gyermekeiket a templomba).

A rendszerváltás után rögtön bibliatáborokat rendeztek az ifjaknak, ahova az egész egyházmegyéből jöttek érdeklődők. 2013-ban szeretnének a Csemadok helyi alapszervezetével karöltve többnapos kézművestáborot szervezni. Erre a célra a volt református iskola épületét is szeretnék felhasználni, amely festői környezetben található.

A kis közösségnek nagy tervei vannak. Isten iránti hálával mondja a lelkipásztor, hogy a templom tetőszerkezete teljesen megújult, viszont szükséges a torony és a templomhajó külső felújítása is. A barokk-klasszicista stílusban épült, műemléknek nyilvánított régi parókiát szeretnék átalakítani nyári táborok fogadására. Több pályázatot is benyújtottak már különböző helyekre. A 230 éves nemesi kúria a lelkipásztor szerint megérdemelné, hogy megmentésük az utókor számára. Amennyiben meglennének a szükséges anyagiak, akkor először a tetőszerkezetét kellene megjavítani. Erre elegendő lenne egy egysze-

Tóth László keresztel

ri, de elégséges támogatás, a többi kisebb munkákat a gyülekezet önréből is meg tudná oldani; bizonyára adakoznának is erre a célra a hívek. Így volt ez a templom 1999-es teljes felújításakor is, példásan adakoztak a hívek. A legutóbbi, 2010-es belső renoválás idején is erejükön felül járultak hozzá a kiadások fedezéséhez.

És meddig lesz Gömörzskároson gyülekezet? – tesszük fel a kérdést a lelkipásztornak. – Amíg az Úr adja, vagyunk és leszünk. Meg vagyok róla győződve, hogy az Úr a kövekből is támaszthat fiakat Ábrahámnak. Munkálkodunk az iskolában is. Lehet, hogy mi már nem leszünk, de az a mag, amelyet a szívekből elvetettünk, akkor majd kikel – válaszolja bizakodva Tóth László.

Iski Ibolya

Melyik az a Kárpát-medencén kívül fekvő – valószínűleg említendő mivoltában egyedülálló – város, ahol közel háromszáz éve (nagyon kis megszakítástól eltekintve) szinte folyamatos a magyar református istentiszteleti jelenlét. Mielőtt túl nagy fejtörést okoznánk olvasóinknak, eláruljuk: a hollandiai Utrecht. 2012 adventjének első vasárnapján az ottani gyülekezet hálaadó istentiszteletet tartott abból az alkalomból, hogy Utrecht város tanácsa 1722-ben az ott tanuló magyar diákoknak engedélyezte magyar nyelvű istentisztelet tartását; előző nap pedig egy szimpózium adott nyomatékot ennek a jelentős évfordulónak.

A dóm melletti régi teológia aulájában a Hollandiai Magyar Protestáns Keresztény Lelkigondozó Szolgálat és a Debreceni Egyetem Néderlandisztika Tanszéke együttműködésében valósult meg az em-

A magyar peregrinusok emléktáblája a teológia épületében

lékkonferencia. **Pusztai Gábor** tanszékvezető, levezető elnök felkérésére **Sümeghy Gyula**, Magyarország hágai nagykövete nyitotta meg a tudományos ülést, melyen a rendezők meglepedésére szép számban megjelent a hallgatóság. (A tudósító élete ártatlan örömei közé tartozik, hogy egy-két ismerőst is felfedezhetett a széksorokban; így példának okáért különösen jó volt találkoznia Fritsche István poliglott tanárral, aki a '90-es évek közepén nyelveket oktatott a komáromi Calvin J. Teológiai Akadémián.)

Ferenc Postma a franekeri magyar egyetemisták múltjáról tartott előadást, **Bozzay Réka** pedig a kora újkori magyar peregrinusok hollandiai hétköznapjait vette górcső alá. **Eredics Péter** ugyancsak a kora újkori *peregrinatio hungarica* emlékeivel foglalkozott, mégpedig kü-

EGY PÁRATLAN NYUGAT-EURÓPAI VÁROS 290 éve tartanak magyar református istentiszteletet

lönböző nyomtatott és kézzel írott források említésével.

Tüski Márti, a Hollandiai Magyar Protestáns Keresztény Lelkigondozó Szolgálat vezető lelkésze előadásának témája a hollandiai magyar egyház volt. Teljesen új ismeretként közölte a hallgatósággal, hogy a megnevezés és az alapítványi formában való működésük tkp. nagyon magas szintű zsarolás eredménye. 1956-ig diaszpórában élő egyházként működtek a Nyugaton élők, ám az 1956-os forradalom nagy változást hozott az ő életükben is. (A hollandok pont azon a napon, amikor az oroszok leverték, azaz november 4-én, hatalmas mennyiségű pénzt, 518 ezer guldent gyűjtöttek össze Magyarországot segítésére.) Az Állami Egyházügyi Hivatal vezetője 1957 januárjában Genfben az Egyházak Világtanácsa és a Református Világszövetség vezetőit kész helyzet elé állította: vagy megváltoztatja a nevét és nem fog rendes egyházként működni a diaszpórában élő egyház (a II. világháború után másfél millió magyar rekedt Nyugat-Európában), vagy azonnal indítják a pereket a Magyarországi Református Egyház vezetői ellen. Az eredmény névváltoztatás lett, de cseppet sem mellesleg Ravasz Lászlót, Pap Lászlót és más vezetőket mégis nagyon gyorsan félreállították...

Lucius W. de Graaff holland lelkész a holland református templomokban fellelhető (sok esetben díszhelyen levő), oda a holland–magyar személyes és gyülekezeti kapcsolatok által került magyar himnuszokról tartott előadást. (Ő maga 1976-ban járt először Magyarországon, azzal a megbízatással, hogy biztassa a magyar testvéreket.)

A másnapi hálaadó istentisztelet a városhoz közel fekvő vianeni Magyar Otthonban, a szokásos állandó istentiszteleti helyszínen zajlott (amit Tüski Márti nagypapa, Szabó Dániel annak idején a *Zsolt 127,1–2* verseivel nyitott meg). Az úrvacsorával egybekötött hálaadáson Tüski

A vianeni istentiszteleten. A kép jobb szélén özv. Tüski Istvánné Szabó Márta lelképásztor. (A szerző felvételei)

Márti szolgált igehirdetéssel, az úrvacsorai liturgiát **Paál Károly** Komáromban végzett erdélyi teológus végezte (aki jelenleg Hollandiában dolgozik). Az igehirdető a *Jel 1,12–20* alapján határozta meg Isten előtti helyzetünket, s a 290 év kapcsán rámutatott: az az igazi kontinuitás, hogy Isten szolgálatában állunk.

Tüski Márti és Paál Károly

A hálaadásnak és az emlékezésnek része volt egy kiállítás is, amit az utrecht dómban még november 9-én nyitottak meg. Egyrészt magyar Bibliákat állítottak ki, hiszen az évszázadok során több holland városban nyomtattak magyar nyelvű Bibliákat – különösen az ellenreformációs időkben, de a kommunizmus idején is. Nevezetesen az 1765-ben kinyomtatott ún. Utrechti Biblia, melyre egy holland teológiai professzor szervezett gyűjtést. S tulajdonképpen azóta is tapasztalható, hogy holland hívők rendszeresen gyűjtenek a magyar reformátusok segítségére (és nemcsak gyűjtenek, hanem sokat imádkoznak is a nehezebb körülmények közt élő testvéreikért, amint tették a vasfüggöny leomlása előtt is).

A kiállítás másik része pedig Gy. Szabó Béla kolozsvári művésznek A jelenések könyve által ihletett, az 1970-es években készített, apokalipszis témájú fametszeteiből állt össze. (A művész egy sorozatot annak idején a 2010-ben elhunyt Tüski Istvánnak ajándékozott, hogy menekítse ki Romániából.) A kiállított, huszonkét opusból álló sorozatot Tüski Márti látta el biblikus magyarázatokkal.

A gazdag tartalmú alkalmak leírásának végére jó zárshó lehet annak a rotterdami katolikus hölgynek a véleménye, aki előtünk sorakozott az eindhoveni reptéren. Amikor meghallotta, hogy a szimpóziumról beszélgetünk Szabó Dániellel, a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnökével, hátrafordulva megjegyezte: Én is ott voltam, és nagyon nagyra becsülöm azt a csodálatos munkát, amit a Tüski család végez...

A. Kis Béla

Halálának 70. évfordulóján Molnár Mária diakonissza-misszionáriusra emlékezünk, felidézve életének állomásait. Felelevenítjük a református kegyességre kifejtett hatását és életútjának felvidéki vonatkozásait is.

Molnár Mária 1886. szeptember 11-én született Várpalotán. Édesanyja, a Kocson született Balogh Erzsébet, és édesapja, a Császárról származott Molnár József Révkomáromban házasodtak össze. Az édesapa vízimolnárból lett pékmesterré, majd hentesüzletet és vendéglőt is szerzett Várpalotán. Mélyen istenfélő édesanyja tíz gyermeket szült, akik közül öten kiskorukban meghaltak, kettőt pedig fiatal felnőttkorban veszítettek el. A család veszteségét tetőzte, hogy anyagilag is tönkrementek, még a várpalotai családi házukat is elárverezték. Egy szűk pesti bérlakásban folytatódott az életük. Molnár Mária ezek közt a nyomorúságos körülmények közt tapasztalta meg Isten kiválasztó, irgalmas szeretetét. Rátalált a Bethánia Egyletre: a bibliakör buzgó látogatója lett, és egész életét az Úr szolgálatába állította.

Ettől kezdve egész élete merő szolgálat. Imádsággal, gyógyszerrel és kötszerrel gyógyította a betegeket. A Filadelfia Diakonissza Egyletbe való felvétele után a Bethesda Kórházba kérte magát. Itt sokoldalú képzést kapott. Elvégezte a polgári iskolát, és a gyógyászat számos ágában szerzett jártasságot. Az I. világháború alatt sok veszélyben kapott oltalmat, edzette nagyobb veszélyek, féltelmetesebb holnapok számára. Sok sebet kötözött be a tábori kórházakban. Nemcsak ápolta a betegeket, hanem lelkigondozta is a rá bízottakat. Több helyen csak katolikus tábori lelkész volt, ezért ő tartotta a sebesültek számára az imaórákat; istentiszteleteken vezette az éneklést. Bátor helytállásáért hadi kitüntetésekben részesült.

A világháború befejezése után Budapesten a Bethánia Egylet belmissziói munkájának edzett embert igénylő ágát kapta: bukott nőket, börtönben levőket, öngyilkosjelölteket látogatott. Itt vált valóra vágya, hogy kijusson német nyelvterületre és német evangéliumi irodalmat olvashasson. De mint kitűnt, Istennek nem ez volt a célja vele. Liebenzellben ugyanis szabadságra hazajött misszionáriusok beszámolóit is hallhatta, többek között a mánuszi misszió bemutatását is. Ekkor kapott egyértelmű

AZ IGAZAK EMLÉKEZETE ÁLDOTT Hetven éve halt mártírhalált MOLNÁR MÁRIA

elhívást a pogányoknak való szolgálatra. A Fekete-erdő fenyveseiben sétálgatva bőven volt ideje megvizsgálni a szívében ébredező missziói elhívás valódiságát. Pályázatának pozitív elbírálása után – mint győri diakonissza – országjáró útra indult, hogy a déli tengeri misszió bemutatásával adományokat gyűjtson kiutazása költségeire. Imádságot és adományt kért. 1927-ben Komáromban is járt édesanyja nővérének családjánál, és a kollégiumban is tartott előadást.

Molnár Mária belmissziói munkatársból külmissziós lett. Úgy végezte a külmissziót, hogy az itthoni támogató közösségek életében hathatós belmissziói munka lett nyilvánvalóvá. Nagy volt az áldozatkészség tájainkon is. Az 1929. szeptember 10-e és október 10-e közt Molnár Mária számára befolyt adományok felsorolása két sűrű oldalra fért csak fel a budapesti *Hajnal* című külmissziói folyóiratban. Megtalálható közöttük a *Szlovenszkói Külmissziói Szövetség* adománya is. A külmissziói folyóiratok (a két *Hajnal*, az anyaországi és a felvidéki – az utóbbit Nehézy Károly szerkesztette Kisújfalun) híven tudósítottak minden eseményről, minden szükségéről és minden adományról. Az egyházi elemi iskolákon át a vasárnapi iskolák, Timóteusok, kis Timóteusok, Tábiták és kis Tábiták, árvaházi gyerme-

gy az adományok sorsáról közvetlenül Nehézynek számol be Molnár Mária. A *Hajnal*t tájékoztatja a pitilui aktualitásokról, házának építéséről, raktárkészletéről. Később egyenesen neki juttatták el az adományokat, élelmiszert, szükségleti tárgyakat, gyógyszert. Nagy, fából készült ládába rakták a gondosan becsomagolt ajándékokat, ügyelve, hogy a hosszú úton tönkre ne menjenek; és várták a hírt a megérkezésükről.

Isten azt a kegyelmi utat adta itt, a Felvidéken, az elszakadt, a cseh megszállás alatt edződő magyar gyülekezeteknek (reformátusoknak és evangélikusoknak egyaránt), hogy kiáltsanak, böjtöljenek a Föld távoli pontján munkálkodó misszionáriusért. Természetesen nem minden gyülekezetben volt felébredt lelkű kántortanító vagy lelkipásztor. De ahol az volt, lelkesítette a híveket is, így Marcelházán Döbrössy József, Sókészlőcén (Magyarsókon) Szalay Pál, Garammikolán Salga Jenő kántortanítók.

Megérkezésekor Molnár Mária a mánuszi misszióba kapcsolódott be. Pár hétig közösen dolgozott a többiekkel, majd átvitték Pitilú szigetére, ahol egyedül maradt. Nem ismerte a nyelvüket (olyan nyelvet beszéltek, melynek még nyelvtana sem volt), nem tudott velük beszélni, de a sebüket kimosni igen. A gyógyításban való jártassága hamar kedvessé és keresetté tette a bennszülöttek között. Három hónap múlva tökéletesen értette a nyelvüket. Amikor már tudott velük beszélni, iskolát nyitott, és még az öregeket is tanította írni, olvasni. Nehéz éghajlati terep ez az európai ember számára. A korallszigeteken nem volt forrásvíz, csak esővíz. A misszionáriusok végig kinint szedtek a malária ellen, ami a nagy hőség mellett erősen megviselte a szervezetüket.

Minden előremenetelt Isten vezetésének és kegyelmének tulajdonított. Kora reggeltől késő estig fáradhatatlanul dolgozott. Nyolc év fáradtságos külmissziós szolgálat után – először és utoljára – 1935-ben látogatható haza szabadságra. Közel egy évet töltött itthon. Elmondása szerint ott-tartózkodásakor nem gyötörte honvágy, de itthon állandó honvágy gyöttri. Sőt azt is elmondta, hogy hazafelé félúton nagy erőfeszítésébe került, hogy folytatta útját és nem fordult vissza. Hazaérkezve nagyon örült, hogy még találkozhatótt nyolcvanéves

Molnár Mária

kek, volt kórházi munkatársak, volt betegek, gyülekezeti hívek imádkozó csatornába lettek állítva a rendszeresen megjelenő külmissziós folyóirat által. A Felvidéken összegyűjtött pénzádomány anyaországi átváltása bonyodalommal és veszteséggel is járt, ezért Nehézy Károly lelkész a közvetlen kapcsolat felvételét szorgalmazta. Ez meg is történt,

AZ IGAZAK EMLÉKEZETE ÁLDOTT Hetven éve halt mártírhalált MOLNÁR MÁRIA

anyjával. Nagy szeretettel beszélt új családjáról, a megtért fekete testvéreiről. Sok pozitívumot látott az életükben. Elmondta, hogy amikor nagy terhet kell cipelniük, felvirágozzák magukat.

Élnek még köztünk idős testvérek, akik személyesen is találkoztak vele. A Garammikolán élő, nyolcvanhárom éves Molnár István emlékszik rá, hogy Molnár Mária 1936-ban egy teljes hetet töltött el Salga Jenő kántortanítóéknál, aki elvitte őt azokba a környező falvakba, ahonnan korábban támogatásokat kapott (többek között Kiskálnára, Nagykálnára, Nagyodra), és meglátogatta Szúdy Nándor lelkészt is Garamszentgyörgyön. Találkozónkon vett részt, bemutatta pítului szolgálatát, a hozott eszközöket. Járt a kiskoszmályi árvaházban. Különösen az itteni diakonisszák szolgálatát, lelki életét tanácsolta. Végigjárta az őt támogató felvidéki református gyülekezeteket, meglátogatott családokat, előadásokat tartott, adományokat gyűjtött. Visszatértekor vitte magával azt a harangot, amit Kisújfalun avattak fel 1936. június 25-én. Nehézy Károly harangavató beszédének alapigéje a *Róma 2,24* volt: „Bizonny »miattatok káromolják az Isten nevét a pogányok között.«” Ekkor volt a diakonisszák felszentelése is.

Búcsi Lajos nyugalmazott lelképásztor nagyon szívesen emlékezik az eseményre, ami az egész falut lázban tartotta. Még a földeken is erről beszéltek. Az akkor gimnazista korú ifjú megtanulta a Miatyánkot pítului nyelven.

Sok minden összegyűlt a lelki és mindennapi élethez szükséges eszközök közül: gyógyszerek, úrasztali terítők, kehely, a tütől és cérnától kezdve a palatábláig és krétáig sok minden, hogy iskolát, templomot, rendelőt működtethessen egy időben. A harang pedig Isten szeretetét prédikálta a szigetlakók felé. Amikor Molnár Mária visszaindult, búcsúzásakor nyilvánította, hogy nem tér többé vissza.

A feketék nagyon örültek a „Miszisz” visszaérkezésének. Újabb fászesztó évek következtek – sok munkával, reménységgel, hogy érkezik majd az erősítés Balla Rebeka személyében, de erre nem került sor. A háborús helyzet nehezítette a küldemények sorsát. Egyre több lett a munka, mert a német munkatársak mozgásszabadságát korlátozták, később mindenkiét. Havonként kellett jelentkezni a

hatóságoknál. Nehezebb volt a levélváltás is. A szigetek ausztrál, amerikai, japán, német erővonalak kereszttüzében álltak. Nagy volt a bizalmatlanság, főleg a fehér misszionáriusok személyében és eszközeiben láttak potenciális veszélyforrást. Kémkedéssel gyanúsították őket, adó-vevő készüléket kerestek náluk. A kémhálózat valóban befészkelte magát a szigetekre, de nem a misszionáriusok közé. Ők csupán áldozataivá váltak a japánok vereségének. Így van ez a lelki életben is: a gonosz vesztesége, hadállásainak áttörése a hívő nép életében sok szenvedést okoz.

A szigetekben több száz fehér fogoly várt koncentrációs táborokban a szabadságra. Ám a Pítuluról és környékéről begyűjtöttek nem jutottak el a fogolytáborig. 1943. március 18-án az Akikaze nevű torpedóromboló kivitte őket a nyílt tengerre, és a japán katonák különös kegyetlenséggel a tengerbe lövöldözték őket. Molnár Mária is, a harang is a háború kegyetlenségének esett áldozatul. Az első világháborúban sebeket kötöztött, a másodikban gyilkos géppuskaszorozat ölte meg. Sorsa sok hasonlóságot mutat Pál apostollal. „Mert én nem sokára feláldoztatom, és elérkezett az én elköltözésem ideje” (2Tim 4,6). Az áldozat nem volt hiábavaló, a lelki munka a

Szimbolikus síremléke a ceglédi református öregtemetőben

szigetekben tovább folytatódott. Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint aki életét adja a barátaiért...

Eltárgyasodott világunkban lelki értelemben leszünk emberevővé. A felidézett életút kapcsán felmerül a kérdés, hol vannak most a ránk váró szigetek. A betegek, magányosok, hitetlenek, hajléktalanok, a testileg, lelkileg akadályozottak szigetei? Melyik az én szigetem, ahol az Úr látni akar, mert ott akarja a hitemet növelni, ott akar megáldani, ott keres? Vagy mi vagyunk elszigetelődve? Egyik ember a másiktól, egyik testvér a másiktól? Induljunk el a szigetekre, mert az Úr ott szeretne bennünket munkában találni!

Rác Jolán

Édes Dezső

OKOS SZÜZEK

Molnár Mária emlékére

*Isten szava szíven találta, Jézus Krisztus lett vőlegénye,
Kinyújtott karját megragadta, erős hittel készült eléje.
Az életét neki szentelte, Szentlélek olajával égett,
És Mestere szavát követte – Jézus elé csak így mehet!
„A szigetek Jézust várják” – útkészítője leszek én!
A pogányok, hogy szívük kitérjék, lámpásom lesz nekik a fény.*

*Sok edényt adok ott neked, biztat szelíden Mesterem...
Olajjal mind feltöltheted, mert én gondodat viselem!
Eléd megyek a tengeren, ha a munkát elvégezed,
Viharban sem alszik ki fényed, szigetek népe kiált majd érted.*

*Tengerbe veté bűneinket, sok pogányét temetem én,
A napválasztó tájain a Vőlegényem jött elém.
Átszegett két karja között örök nap virradt ott reám,
Érdemtelenül – kegyelemből – megkaptam égi koronám!
Ti, földön maradt társaim, legyetek mind okos szüzek,
Teljesítsétek óhajim, Jézushoz méltón éljete!*

BÉKÁK VERSENYE

Egy szép napon az erdei állatok versenyt rendeztek saját szórakoztatásukra.

Építettek egy magas falat, és megkérték a békákat, másszák meg. Csábító volt a földj, finom falatok, így hát sok jelentkező akadt a feladatra. Körbegyűltek az állatok, nyulak, medvék, rókák, farkasok és vaddisznók. Felharsant a kürtszó, és kezdetét vette a viadal. Legalább ötven béka indult neki a meredek falnak.

– Ügysem sikerül nekik! – mondta egy nyúl. Amikor kimondta, három béka le is esett a földre. – Túl gyengék ehhez! – harsogta a medve, és tíz béka megint lepottyant a talajra. – A békák nem is tudnak falat mászni! – nevetett a vaddisznó, erre vagy húszan zuhantak le a falról. Ez így ment egészen addig, míg csupán csak egy béka haladt a csúcs felé. Ő viszont már majdnem felért. – Le fog esni! – morogta a farkas, de nem így történt. A béka felért a csúcra. Egyedül az ötvenből,

egyedüli békaként teljesítette a távot. Pedig kis vézna béka volt.

Az állatok körbeállták. – Gratulálunk, hogy sikerült épp neked? – kérdezte a róka. – Mi a titkod? – kérdezte egy másik béka. – Gyakoroltál? – szegezte neki a kérdést a farkas.

Csakhogy a béka csendben maradt. Ekkor döbbsentek rá: a győztes béka süket. Ő nem hallotta, nem hallhatta a kétkedő, lekicsinylő és pesszimista megjegyzéseket. Csak a saját, belső hangját hallotta: Feljebb, feljebb, feljebb! – mondogatta magában. Tudta, hogy képes rá, és nem vették el az önbizalmát.

*

De jó lenne, ha így tudnánk menni a kitűzött cél felé mi is! Megcélozni az elérendőt, elhinni, hogy meg tudjuk csinálni, és tenni az egyik lépést a másik után.

Sokszor sajnós az elégedetlenség (de messze van még...) állít

meg a cél előtt. Aztán van, amikor a környezetünk bizonytalanít el (nem neked való az még...). És bizony nagyon sokszor az önbizalmunk fogy el (lehet, hogy tényleg másik célt kellett volna kitűzni, mert ez nehéz...).

Minden ember valamilyen céllal született a világra, amire hivatott és ami rá vár. Ha megtaláltad, kitartóan tarts felé. Ha pedig még keresed, akkor abban légy kitartó; és ne add fel, amíg meg nem leled!

Kis Lucia

Az Úr válaszai a Bibliában gondolatainkra

Azt mondd: Lehetetlen!

– Isten azt mondja: Minden lehetséges (Lk 18,27).

Azt mondd: Túl fáradt vagyok.

– Isten azt mondja: Én felüldítelek téged (Mt 11,28–30).

Azt mondd: Engem senki sem szeret igazán.

– Isten azt mondja: Én szeretlek (Jn 3,16; Jn 13,34).

Azt mondd: Nem tudom tovább folytatni.

– Isten azt mondja: Elegendő az én kegyelmem (1Kor 12,9; Zsolt 91,15).

Azt mondd: Nem tudom, merre tovább.

– Isten azt mondja: Vezetni fogom a lépteidet (Péld 3,5–6).

Azt mondd: Nem bírom ki.

– Isten azt mondja: Mindent elviselsz (Fil 4,13).

Azt mondd: Nem vagyok képes rá.

– Isten azt mondja: De én képes vagyok (2Kor 9,8).

Azt mondd: Nem érdemes.

– Isten azt mondja: Érdemes (Róma 8,28).

Azt mondd: Nem tudok megbocsátani magamnak.

– Isten azt mondja: De én megbocsátok neked. (1Jn 1,9; Róma 8,1).

Azt mondd: Nem sikerül.

– Isten azt mondja: Majd mindent megadok szükséged szerint (Fil 4,19).

Azt mondd: Félek.

– Isten azt mondja: Én nem adtam neked a félelem lelkét (2Tim 1,7).

Azt mondd: Állandóan aggódok és csalódott vagyok.

– Isten azt mondja: Minden gondodat hagyd rám (1Pt 5,7).

Azt mondd: Nincs elég hitem.

– Isten azt mondja: Mindenkinnek mértéke szerint adtam hitet (Róma 12,3).

Azt mondd: Nem vagyok elég okos.

– Isten azt mondja: Adok neked bölcsességet (1Kor 1,30).

Azt mondd: Teljesen egyedül érzem magam.

– Isten azt mondja: Én nem hagylak el, nem hagylak téged cserben soha (Zsid 13,5).

Firesz – I. Tinihévtége (13–17 évesek számára)

Időpont: 2013. március 15–17.

Helyszín: Komárom

Téma: Gazdálkodj okosan!

Elérhetőség: dunamente.kapcsolat@firesz.sk

Tavaszi ifjúsági kórushévtége

Időpont: 2013. március 22–24. (péntek–vasárnap)

Helyszín: Rimaszombat, a Tompa Mihály Református

Gimnázium Kollégiuma

A kórus vasárnap 10.00 órától Serkén a református templomban énekel.

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa a 37. ülésén, melyre 2013. január 26-án Rimaszombatban került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 35. és a 36. ülés jegyzőkönyvét.

– A ZST-138/2012-es számú határozata nyomán megbízott – Fazekas László püspök, Rákos Loránt zsinati tanácsos és Molnár Sándor zsinati főtanácsos alkotta – bizottság kidolgozta azokat a kritériumokat, amelyeknek az egyházi szervezeteknek meg kell felelniük. A Zsinati Tanács (a második, a negyedik és az ötödik pont módosításával) jóváhagyta őket, és a javaslatot a Zsinat elé terjeszti.

– A Zsinati Tanács ZST-164/2012-es számú határozatában megbízta a Zsinati Missziói Bizottságot, hogy állítsa össze egyházunk hároméves missziói tervét, amit támogatásra tud egyházunk ajánlani a holland Kelet-Európa Alapítványnak. A Zsinati Missziói Bizottság által beterjesztett, tizenöt pontot tartalmazó hároméves missziói tervet a Zsinati Tanács jóváhagyta.

– Elnapolta címzetes anyaegyházközség cím adományozását a Bódvavendégi Református Egyházközségnek és a Páskaházai Református Egyházközségnek; a címzetes anyaegyházközségek cím adományozásának kérdését törvényértelmezés céljából a Zsinat elé terjeszti.

– Megköszönte és elfogadta Géresi Róbert püspökhelyettes beszámolóját egyházunknak a Kassa – Európa kulturális fővárosa a 2013. évben projekt kapcsán tervezett rendezvényeiről.

– A Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának az egyházak finanszírozásával foglalkozó bizottsága 2012. december 4-én megtartott ülésén úgy módosította a működési szabályzatát, hogy a bizottság a miniszter tanácsadó testületévé vált. A bizottság elnöknője beszámolt arról, hogy az egyházak finanszírozásának kérdéséhez a kormány tervszerűen – bizonyos koncepció szerint – kíván hozzájárulni. Ennek érdekében kéri az egyházak képviselőit, hogy 2013. január 31-ig nyilatkozzanak, készek-e benyújtani vagyonszeirásukat [istentsztelekre használt ingatlanok száma, lelkészlakok száma, más épületek száma (bevételek termelő, bevételek nem termelő), földterületek jegyzéke és területe]. A Zsinati Tanács tudomásul vette a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának az egyházak finanszírozásával foglalkozó bizottsága 2012. december 4-én tartott üléséről szóló beszámolót, és megbízta egyházunk elnökségét, hogy a Kul-

A ZSINATI TANÁCS 37. ÜLÉSÉRŐL

turális Minisztériummal a beterjesztett anyag szellemében folytassa a tárgyalásokat.

– Megbízta a Zsinati Elnökséget, hogy a Zsinati Irodával egyetemben készítse el a vissza nem kapott ingatlanokra vonatkozó igényérvényesítő levél mintáját.

– A Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet 2012. december 7-én kelt levelében tájékoztatta egyházunkat, hogy a 2014. évi Projektkatalogban szerepeltetendő támogatási célokra egyházunk részére összesen 24 000 euró összegű támogatás van előirányozva. A Zsinati Tanács a Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet által felajánlott 24 000 euró támogatást a 2014. évi projektkatalógus szerint a következő projektekre kívánja felhasználni: Komáromi Református Egyházközség (a Timóteus-ház építése): 8000 euró, Ipolysági Református Egyházközség (a templom befejezése): 8000 euró, Serkei Református Egyházközség (a lelkészlak felújítása): 8000 euró. A Zsinati Tanács a GAW-támogatás kérdését az esperes-gondnoki értekezlet egyik témájává kívánja tenni.

– Tudomásul vette Süll Tamás koordinátor beszámolóját egyházunknak a 2013. május 1-je és 5-e között Hamburgban megrendezendő Kirchentagon történő megjelenítésével kapcsolatos szervezési lépésekről.

– Fontosnak tartja a leendő Csehországi Református Keresztyén Egyház mihamarabbi bejegyeztetését. A Zsinati Tanács felveszi a kapcsolatot a Huszita Egyházzal – annak érdekében, hogy a leendő Csehországi Református Keresztyén Egyház és a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház viszonyát jogilag pontosan meg tudja határozni.

– Egyházunk mediális megjelenésének előmozdítása érdekében média-munkacsoportot hoz létre. A média-munkacsoport tagjai hivatalból: a Kálvinista Szemle szerkesztője, a reformata.sk szerkesztője és a missziói tanácsos. A média-munkacsoport koordinátori feladatainak ellátásával Iski Ibolya lévitát bízta meg. A koordinátor a munkacsoport ülésére a médiában szolgáló önkénteseket is meghívhatja. A média-munkacsoport adminisztrációjával Molnár Árpád zsinati tanácsost bízta meg. A Zsinati Tanács önkéntes munkatársakat kíván munkába állítani a szlovák egyházmegyében szolgálók közül is.

– Az Európai Egyházak Tanácsa 2013. július 1-től 3-ig steward programot hirdetett meg az egyházak fiataljai számára, akiknek a budapesti konferencián kellene segídeniük. A Zsinati Tanács tudomá-

sul vette az Európai Egyházak Tanácsa által felkínált steward program lehetőségét.

– Tóth Zsuzsanna lévita összeállította a cigánymissziós munkacsoport 2012. évi tevékenységéről szóló beszámolót, amely tartalmazza a megvalósult programokat, a terveket és a gazdasági elszámolást is. A Zsinati Tanács tudomásul vette a cigánymissziós munkacsoport 2012. évi beszámolóját.

– Rendkívüli zsinati ülést hív össze 2013. március 23-ra a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium dísztermébe, mégpedig a következő tárgysorozati pontokkal: a zsinati képviselők nyilatkozata a Zsinat ZS-15/2012-es számú határozatához; a Közalapról szóló 1/2009-es számú törvény módosítása; a lelképásztori díjlevél hatálybaléptetése; törvényértelmezés – a 3/2007-es számú törvény 42. § (2) bekezdés d) pontja; A heidelbergi káté szlovák szövegének jóváhagyása; egyházi szervezetek jegyzéke; törvényértelmezés – címzetes anyaegyházközségek cím adományozása; az MRE alkotmányának módosítása.

– A Zsinati Jogi Bizottság a legutóbbi, 2013. január 22-ei rimaszombati tanácskozásán az új bírósági törvény tervezetével foglalkozott, és két tagja, név szerint Édes Árpád és Somogyi Alfréd beadvánnyal fordult a Zsinati Tanácshoz, mégpedig két koncepcionális kérdés (a hatalmi ágak szétválasztása, kerületi bíróság bevezetése) kapcsán. A Zsinati Tanács a független bíróság bevezetésének kérdésköréről az esperes-gondnoki értekezleten tájékozik az egyes véleményekről.

– Egyházunk Diakóniai Központja 2013. január 23-án kelt levelére reagálva javasolja, hogy honlapja szlovák fordításának kérdését az intézmény maga próbálja megoldani. A Zsinati Tanács egyetért azzal, hogy a Kálvinista Szemle fennmaradt példányai a diakóniai munka rendelkezésére legyenek bocsátva, és egyházunk könyvraktárából kész egyházi irodalmat biztosítani a Molnár Mária életéről szóló kvíz nyereményeként.

– Tudomásul vette, hogy az Abaúj-tornai Református Egyházmegye Tanácsa engedélyezte Buza Zsolt rozsnyói helyettes lelkész részére a második munkaviszonyt (miután 2012. május 30-án befejezte magiszteri tanulmányait a Selye J. Egyetem Tanárképző Kara történelem-katechetika szakán, történelmet tanít a helyi református alapiskolában).

– Egy bírósági eljárás kapcsán – mint a Szlovákiai Református Keresztyén Egy-

(Folytatás a 12. oldalon)

(Befejezés a 11. oldalról)

ház legfelsőbb végrehajtó szerve – igazolja, hogy a Sacai Református Egyházközség az egykori Buzinkai Református Egyház jogutódja.

– A Zsinati Iroda 2013. január elején az esperesi hivatalok útján bekérte a 2012. év statisztikai adatait az egyes egyházközségektől (az elektronikus adatszolgáltatásnak köszönhetően az adatszolgáltatás százszázalékos). A Zsinati Tanács a 2012. év statisztikai adatait az esperes-gondnoki értekezleten megtárgyalja az egyházmegyék képviselőivel.

– Engedélyezi, hogy a Zalabai Református Egyházközség a Közalap építkezési keretéből kapott 3300 euró támogatást 2013. augusztus 31-ig használhassa fel.

– A Hittanács C tankönyv elkészítésével Fülöp Évát, Kiss Otíliát, Szalai Cecíliát és Tóth Zsuzsannát bízta meg. A könyv teológiai ellenőrzésére az egyház elnöksége kér fel lelképásztort.

– Fazekas László püspök beszámolt a Selye János Egyetem Református Teoló-

A ZSINATI TANÁCS 37. ÜLÉSÉRŐL

giai Kara Tudományos Tanácsának üléséről. A Zsinati Tanács elektronikus levélben tájékoztatja a lelkészeket újabb évfolyam indításáról a szociális munka, diakónia és missziológia szakon. A Zsinati Tanács egyetért azzal, hogy egyházunk társszervezője legyen a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara által öszre tervezett két konferenciának (a Média és egyház című szeptemberben lesz, a Partiumi Keresztény Egyetemen közösen szervezett, a kisebbségekről szóló pedig októberben vagy novemberben esedékes).

– Géresi Róbert püspökhelyettes beszámol a lelkésztovábbképző bizottság munkájáról (a tavaszi lelkésztovábbképző 2013. június 3-tól 6-ig Berekfürdőn lesz). A Zsinati Tanács a lelkésztovábbképző bizottság munkájáról szóló beszámolót köszönettel tudomásul vette, és kérte a munka folytatását. A Zsinati Tanács a következő ülésén hagyja jóvá a lelkésztovábbképző programját, és öszre-

nem kíván lelkésztovábbképzőt szervezni. Az egyházmegyei továbbképző szervezéséről egyházunk vezetősége az esperes-gondnoki értekezleten kíván tárgyalni az egyházmegyék képviselőivel.

– A fennmaradt szolgálati autókat (két Fiat Punto, Volkswagen Passat) megvéltelre 2013. február 15-ig felkínálja egyházunk valamelyik lelképásztorának vagy egyházközségének. A szolgálati autók eladásából befolyt összegből autóalapot hoz létre.

– Megbízta egyházunk elnökségét, hogy a németországi Partnerhílfénél informálódjon a Partnerhílfé egyházunk számára küldött támogatása megemeléséről.

– Jóváhagyta, hogy a Cirill és Metód hittérítők érkezésének 1150. évfordulójára 2013. július 5-re a berencsi várban szervezendő emlékünnepeken egyházunkat Fazekas László, Fekete Vince, Marián Hamari, Ján Marcinčák, Porubán Ferenc és Molnár Árpád fogják képviselni.

Legyünk öntudatosak: adónk két százalékaival a református háttérű civil szervezeteket erősítsük!

Az adófőhatóság január 28-án közölte, hogy a harmadik szektorba tartozó szervezetek mekkora összegre tettek szert 2012-ben a 2011. évi jövedelemadó két százalékából. A református háttérű szervezetek támogatott-sága a lista alapján a következő volt:

Pro Christo (Ipolság): 900,95 euró; Dobry Pastier Pribenik – Jó Pásztor Perbenyik: 5987,50 euró; Református Mentőmisszió (Mad): 1514,11 euró; Emmaus (Jóka): 927,13 euró; Chanava – Diakonické centrum reformovanej cirkvi (Hanava): 1538,74 euró; a Rimaszombati Református Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége: 1108,43 euró; Lónyay Gábor Egyesület (Deregyő): 5270,56 euró; Fénysugár Polgári Társulás (Kassa): 1343,13 euró; Jerikó Polgári Társulás (Dióspatony): 265,71 euró; Református Nőegylet (Komárom): 1791,07 euró; Élő Víz (Komárom): 496,62 euró; Timoteus (Komárom): 5028,20 euró; a Vajáni Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége: 1001,99 euró; az Alis-táli Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége: 1189,96 euró; Koinonia (Királyhelmece): 4244,15 euró; a Rozsnyói Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége: 2805,54 euró; RE-MI-DIA (Gálszécs): 3432,40 euró; Kálvin (Dunaszerdahely): 1846,30 eu-

ró; Paulos (Szádalmás): 2095,92 euró; Bodor István (Rimaszombat): 492,72 euró; Dobry Pastier – Jó Pásztor (Jóka): 673,30 euró; Bódva-völgyi Református Ifjúsági Szövetség (Szeps): 384,35; Agapé (Körtvélyes): 329,70 euró; Ecclesia (Nagykeszi): 213,89 euró; Cantate Domino (Komárom): 266,09 euró; Firesz – Duna Mente (Komárom): 433,81 euró; Fiatal Reformátusok Szövetsége (Rozsnyó): 168,97 euró; Diakonia Reformata (Komárom): 374,20 euró; Paraklétos (Örös): 17,66 euró.

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a református háttérrel bíró civil szervezetek támogatása alig maradt el a 2010. évi csúcstól: 2004-ben 310 312 koronát (10 300 euró), 2005-ben 676 236 (22 446 euró), 2006-ban 787 516 (26 140 euró), 2007-ben 1 176 300 (39 046 euró), 2008-ban 1 089 932 koronát (36 179 euró), 2009-ben 41 623,46 eurót (1 253 948 korona), 2010-ben 46 238,55 (1 392 982 korona), 2011-ben 40 789,37 (1 228 820 korona), tavaly pedig 46 143,10 eurót (1 390 104 korona) tett ki.

Ezúton és utólag is köszönjük mindenki készségét, aki a református háttérű szervezetek bármelyikét tüntette ki idevágó figyelmével! Az idei évre regisztrált, már mintegy 11 200 civil szervezet listáját átnézve huszonkilenc református háttérűt fedeztünk fel. **Tisztelettel kérjük, hogy viselkedjen öntudatos pol-**

gárként és egyháztagként, ne hagyja elúszni a törvények által tálcán kínált lehetőséget, tegyen jót és adója két százalékával az egyházunkhoz kötődő szervezetek valamelyikét támogassa!

Akik adóbevallást tesznek

Azon jogi és természetes személyeknek, akik saját maguk tesznek adóbevallást, már az adóív kitöltése során kell rendelkezniük adójuk két százalékáról; tehát az ő esetükben a rendelkezési határidő azonos az adóbevallás és az adó megfizetésének legkésőbbi időpontjával, ami **2013. március 31.** Természetes személyek csak egy szervezetet támogathatnak, de csak abban az esetben, ha megfizetett adójuk két százaléka eléri a 3,32 eurót. Jogi személyek több szervezet javára is rendelkezhetnek adójuk két százalékával, de kikötés számukra, hogy az egyes rendelkezési tételeknek el kell érniük a 8,30 eurót. (Azon jogi személyek, akik 2012-ben nem ajándékozták el adójuk legalább 0,5 százalékát közhasznú célra, csak adójuk 1,5 százalékáról rendelkezhetnek. Azon természetes személyek viszont, akik 2012-ben a 406/2011-es számú törvény szerint legalább 40 órát dolgoztak önkéntesként, adójuk 3 százalékáról rendelkezhetnek.)

(Folytatás a 13. oldalon)

Legyünk öntudatosak: adónk két százalékaival a református háttérű civil szervezeteket erősítsük!

(Befejezés a 12. oldalról)

Akik elszámoltatják az adóelőlegüket

Azon természetes személyeknek, akik alkalmazotti viszonyban vannak és adóelőlegüket a munkáltatójukkal számoltatták el, a felajánlási nyilatkozatot és a befizetett adójukról a munkaadó által kiállított igazolást **2013. április 30-ig** kell eljuttatniuk a lakhelyük szerint illetékes adóhivatalba. (Az ő döntésük és felajánlásuk megkönnyítését szolgálják a jelen lapszámunkban található űrlapok is.)

A református háttérű szervezetek

Az idei évre regisztrált református háttérű szervezetek adatai, mégpedig regisztrációjuk sorrendjében:

Élő Víz – Živá voda

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 36096415.

Koinonia

Cím: Kostolný rad 13, 077 01 Kráľovský Chlmec (Királyhelmece). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256384.

Bodor István

Cím: Hlavné námestie 16, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 37954083.

Dobry Pastier Pribeník – Jó Pásztor Perbenyik

Cím: Kostolná 216/3, 076 51 Pribeník (Perbenyik). Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 35581051.

Ézer

Cím: 049 12 Gemerská Hôrka (Gömörhorka) 249. Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 45737363.

Chanava, Diakonické centrum reformovanej cirkvi – Hanva, A református egyház diakóniai központja

Cím: 980 44 Chanava (Hanva) 271. Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 45023328.

Dobry Pastier – Jó Pásztor

Cím: Štermenská 585, 925 23 Jelka (Jelka). Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 36084115.

Paulos

Cím: 049 43 Jablonov nad Turňou (Szádalmás) 110. Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 35581875.

Agapé

Cím: 049 43 Hrušov (Körtvélyes) 112.

Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 35583029.

Timoteus

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 37970836.

Simeon

Cím: 935 65 Veľké Ludince (Nagyölvéd) 212. Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 45737231.

RE-MI-DIA – Reformovaná misia a diakonia

Cím: Nám. sv. Cyrila a Metoda 51, 078 01 Sečovce. Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 35581620.

Diakonia Reformata

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 42052343.

Ženský spolok pri Reformovanej kresťanskej cirkvi v Komárne – Komáromi Református Nőegylet

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37862189.

Emmaus

Cím: Jamová 611/4, 925 23 Jelka (Jelka). Jogi forma: polgári társulás (občianske združenie). IČO: 42156360.

Občianske združenie Jerikó – Jerikó Polgári Társulás

Cím: 930 02 Orechová Potôň (Diósförgepatony) 289. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 42156696.

Firesz – Duna Mente

Cím: Pevnostný rad 22, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 42203546.

Reformovaná záchranná misia – Református Mentőmisszió

Cím: 930 14 Mad 104. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 36078158.

Rodičovské združenie Reformovaneho cirkevného gymnázia v Rimavskej Sobote – A Rimaszombati Református Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Daxnerova 42, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37949071.

Zväz reformovanej kresťanskej mládeže v Moldavskej nížine – Bódva-völgyi Református Ifjúsági Szövetség

Cím: Hlavná 47, 045 01 Moldava nad Bodvou (Szepsi). Jogi forma: občianske

združenie (polgári társulás).

IČO: 35556722.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku, Základná škola Reformovanej cirkvi s vyučovacím jazykom maďarským, Rožňava – A Rozsnyói Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége

Cím: Kozmonautov 2, 048 01 Rožňava (Rozsnyó). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 206.

Občianske združenie Fénysugár – Fénysugár Polgári Társulás

Cím: Maurerova 11, 040 22 Košice (Kassa). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35559691.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku pri Reformovanej základnej škole cirkevnej, Dolný Štál – Az Alistáli Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége

Cím: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 85. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 341.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku, Cirkevné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Levice – A Lévai Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Sv. Michala 38, 934 01 Levice (Léva). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 240.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku pri Cirkevnej základnej škole reformovanej cirkvi s vyučovacím jazykom maďarským, Vojany – A Vajáni Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége

Cím: Elektrárénská 50, 076 72 Vojany (Vaján). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 160.

Kálvin

Cím: nám. Jána Kalvína 2/A, 929 01 Dunajská Streda (Dunaszerdahely). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 45010340.

REFKULCSOD

Cím: 930 07 Kľúčovec (Kulcsod) 50. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 42291348.

Paraklétos

Cím: 076 52 Strážne (Örös) 50. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35557524.

Zájumové združenie Gábora Lónyayho – Lónyay Gábor Egyesület

Cím: 076 74 Drahňov (Deregyő) 216. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 31256732.

Készítette: –akb–

Több mint tízezer euró ráfordításból újjult meg a rozsnyói református templom százhet éves orgonája. Az egyházközség hét éven át gyűjtött rá, és pályázati pénzeket is nyert a kiadások fedezésére.

A 2012. december 9-én megtartott hálaadó ünnepi istentiszteleten az ígét **Molnár Árpád** püspöki titkár olvasta, majd imádsága után **Fazekas László** püspök az *1Krn 16,18–20* alapján hirdette az ígét. Az ünnepi alkalmat a *Hálászó* ének-
kar és az egyházközség alapiskolájának tanulói színesítették előadásukkal. Szívet melengető pillanat volt, amikor **Kiss Zoltán** nyíregyházi orgonaművész megszólaltatta a felújított orgonát. Közel félórás koncertje alatt Johann Sebastian Bach, Johann Pachelbell és Jean Baptiste Loeillet műveiből adott elő; furulyán közreműködött **Kis Benedek Máté**.

A köszöntések során **Erdélyi Géza** nyugalmazott püspök a *Zsolt 89*, Molnár Árpád a *Kol 3,16*, **Drenkó Zoltán** iskola-lelkész a *Sof 3,1–2*, a cegléd-nagytemplomi gyülekezet beosztott lelkésze, **Kirsch Attila Levente** pedig az *1Pt 1* alapján szólt.

SZERETETDÉLUTÁN A TERASA VÁROSRESZBEN

Kassán az ünnepvárás idején az ünnepekről is szó volt

A Kassai Magyar Református Egyházközség 2008-tól kezdődően minden évben szervez adventi szeretetdélutánt a városi magisztrátus termében. A minden vasárnap istentiszteleten itt találkozó gyülekezeti tagok 2012. december 16-án lehettek a legutóbbinak részesei.

Orémus Zoltán esperes köszöntése után **dr. Fodor Ferenc**, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia Ószövetési Tanszékének tanára hirdette Isten ígétét az *1Kir 18,41–45* alapján. Hangsúlyozta, hogy mindig voltak olyan időszakok, amikor szárazság köszöntött be, testi és lelki éhség kínozta az embereket. A szárazság időszakában azonban Isten emberei lelkileg nem száradtak ki. Ki-

Iglói és helybeli szakemberek dolgoztak rajta ROZSNYÓN MEGÚJULT AZ ORGONA

Az orgona történetét és a felújításáról szóló beszámolót **Drága László** gondnok ismertette a jelenlevőkkel. A feljegyzések alapján az orgona 1905 után a többi templomi istentiszteleti kellékkal együtt került a templomba. A hatregiszteres, egymanuálos, 54 billentyűvel, mechanikus kúp alakzatú légréndszerrel működő hangszeren még a háborús években sem keletkeztek nagy károk. Az ötvenes

évek közepén Újjpál Árpád lelkipásztor ideje alatt történtek ugyan kisebb javítások rajta, de teljes rekonstrukciójára azóta

sem kerítettek sort. Erdélyi Géza püspök szolgálata idején többször is hangolták, de ezek nem voltak hathatós és tartós beavatkozások. A templom százéves évfordulója alkalmából a gyülekezet presbitere és kántora, **Csobády Mária** vetette fel az orgona felújításának az igényét.

Az orgona teljes felújítására vonatkozóan az egyházközség presbitériuma még 2007-ben pályázatot hirdetett, s ez alapján választották ki **Radomír** és **Eduard Mašlár** iglói szakembereket, akik több lépcsőben végezték a munkálatokat. Az orgonaszekrény restaurálását és aranyozását a református gyökerekkel rendelkező rozsnyói szakember, **Koreny Sándor** végezte.

Istennek legyen hála a szép és gazdag közösségi ünnepért, amely összehozta a rozsnyóiakat és áldottá tette advent második vasárnapját! Tudjuk, hogy Isten a szeretet (1Jn 4,16). Ennek az isteni szeretetnek a melegét tapasztaltuk meg ezen a napon. Áldás, békesség legyen rajtunk és utódainkon!

Buza Zsolt

tartóak tudtak lenni az imádkozásban, és hűséggel tudták várni Isten ígétének beteljesedését. Jézus Krisztus volt Isten legnagyobb ígéréte, és karácsonykor megszületett számunkra a Megmentő.

A gyermekek adventi ajándéka után **dr. Fodor Ferencné dr. Nagy Sarolta**, a Sárospataki Református Teológiai Akadémián működő Gyakorlati Teológiai és Keresztyén Nevelési Tudományok Intézetének munkatársa adott elő *Az ünnep titkai* címmel. Elmondta, hogy az ember életébe az ünnepeket Isten rendelte. A teremts 4. napján az Úristen az égitesteket azért is teremtette, hogy meghatározói legyenek az ünnepeknek is. Ünnepe akkor van, amikor a menny találkozik a földdel. Ilyenkor az ember ünneplőbe öltözteti magát egészen, testestül-lelkestül.

Nagyon tanulságos és megható volt az ige hirdetés, és különlegesen érdekes az előadás: sok új dolgot megtudhattunk az ünnep titkairól. Az alkalmat színesítette a gyülekezet Laudate Dominum kórusának fellépése **Kovácsné Palcsó Edit** vezényletével, illetve a gyermekek verses és énekes szolgálata (**Bodnár Noémi** beosztott lelkész készítette fel őket).

Pupala Borbála

A bejei presbitérium tagjait hosszú idő óta foglalkoztatta a templom tetőszerkezetének elhasználdott állapota: Isten kegyelméből ószre sikerült teljesen felújítani. A munkálatok kivitelezésében segítségünkre volt egyházunk Közalapja, a Besztercebányai Megyei Önkormányzat, valamint a hívek mellett a község lakosai. Amikor Isten iránti hála tölti el szívünket, tudatában vagyunk a még ránk váró sok feladatnak: a villanyhálózat és a templomhajó teljes felújítása vár még ránk, hogy a Tornallyay Zoltán műépítész által 1905-ben tervezett épület újra teljes szépségében ragyoghasson.

„...ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által” (1Pt 2,5). –tl–

2012. december 23-án a Nagykaposi Református Egyházközség szervezésében már harmadik alkalommal került megrendezésre az egyházmegyei adventi szavalóverseny. Az ifjúsági központban közel harminc helybeli és környékbeli alapel- és középiskolás versmondó gyűlt össze.

A versenyzők, valamint a közönséget alkotó felkészítő pedagógusok és lelkesek, szülők és érdeklődők először **Egri Gergő** segédlelkész ünnepi áhítatát hallgathatták meg. Utána **Pándy Árpád** lelképásztor köszöntőjében Illyés Gyulát idézve elmondta, hogy a költők feladata hitelesen szavakba önteni a bennünk ka-

Adventi szavalóverseny volt Nagykaposon

INGYEN TÁBOROZHATNAK A GYŐZTESEK

vargó érzéseket és gondolatokat, azaz kimondani a kimondhatatlant.

A versenyzőket – akik az alkalomhoz illő verseket szavaltak – a zsűri (**Szabó Sándorné, Matyi Edit, Gilányi István**) három kategóriába sorolta, és a következőképpen értékelt: az I. kategóriában (1–4. évfolyam) **Ádám Cyntia** lett az első, **Varga Antónia** a második és **Szatmáry Gréta** a harmadik. A II. kategóriában (5–7. évfolyam) **Tóbiás Zsombor**

végzett az élen, őt követte **Üveges Eszter**, és **Szakács Erika** végzett a dobogó harmadik fokán. A III. kategóriában (8–10. évfolyam) első lett **Rajczi Alexandra**, a második **Papp Tünde**, a harmadik pedig **Matyi Dominika**.

A nyertesek oklevelet és ajándékcsomagot kaptak, a kategóriák legjobbjai ráadásul ingyen vehetnek részt az ifjúsági központ egyhetes nyári táborozásán; s valamennyi résztvevő kapott 2013-as református falinaptárt is.

Gilányi István

Jelentős jubileum a magyarbódi gyülekezetben

A magyarbódi református templomban 2012. december 23-án az istentisztelet keretében kedves ünnepség volt. **Megyesi László** lelképásztor köszöntötte **Nagy Zoltánt**, a gyülekezet áldozatkész tagját, aki december 8-án töltötte be 80. életévét. **Vasil' Lajos** gondnok és **Vasil' Aranka** presbiter megköszönték neki sokévi munkáját, majd átadták a gyülekezet ajándékát.

Az ünnepelt tizenkét évig volt gondnok, előtte pedig néhány évig presbiter. Nagyon tiszteljük a magyarbódi gyülekezetért és református egyházunkért végzett munkájáért: jó tanácsaival és nézeteivel továbbra is segíti gyülekezetünket. Mindnyáján hálásak vagyunk neki, és kérjük az Úr Jézus Krisztust, hogy adjon neki egészséget, sok szeretetet, éveikhez további éveket, mivel ilyen értékes, az egyházhoz és az Úristenhez hűséges embert nehéz lenne helyettesíteni.

„Légy hű mindhalálig, és neked adom az életnek koronáját” (Jel 2,10c).

Vasil' Aranka

Jótekonysági koncert volt Szalócon

A PARÓKIA FELÚJÍTÁSA A CÉL

2012. december 23-án Szlovákia Kulturális Minisztériuma támogatásával az adventi istentisztelet keretében jótekonysági koncert is volt a szalóci református templomban: **Alena Temesiová** konzervatorista énekkel, **Nyéky Miklós**, a gyülekezet beosztott lelkésze pedig billentyűs hangszeren szolgált. Az alkalomra **Vanyo Mária** vigtelkei lakos családjának szolgálata által hozzánk is eljutott a

betlehemi láng (mely köztudottan a cserkészeken keresztül érkezett vidékünkre), és a koncert alatt konkrétan is melegséget adott. Bárcsak a Betlehemben földre jött Világosság, Jézus Krisztus adna melegséget, reménységet, békességet, tisztaságot és szeretetet mindannyiunk szívébe, és a lánghoz hasonlóan tudnánk továbbadni környezetünknek!

A koncertet szeretetvendégség követte a helyi kultúrházban, ahol jó volt testvéri szót váltani a környékről érkezett vendégekkel. Köszönjük mindenki szolgálatát, illetve az adományokat, melyek segítik a gyülekezet életben maradását. A parókia felújítása továbbra is támogatható a **0511185203/0900**-es bankszámlaszámon, ahol szeretettel és hálás szívvel fogadjuk az adományokat. Dicsőség érte Istennek!

André János

Farsangi hangulat volt Léván

KÖZÖSSÉGFORMÁLÓ SZERETETVENDÉGSÉG

„Legyen az Úrnak dicsőség örökké; üdvöndözzön az Úr az ő teremtményeiben” (Zsolt 104,31) – a zsoltáros szavai- val és **Kassai Gyula** lelképásztor igazságszólásával vette kezdetét a lévai egyházközségben 2013. január 12-én megtartott, *Száztányéros kocsonya* elnevezésű szeretetvendégség.

A hitvalló református magyar ember sosem borúlátó. Ennek adtuk tanúbizonyosságát azzal, hogy egy családként ültünk le a terített asztalhoz – helybeliek és környékbeliek egyaránt – beszélgetni, örven-

dezni, szórakozni. Mert itt volt a helye nemcsak a beszédnek, hanem a hegedű hangja mellett az éneknek is. [Köszönet a nagyjólvedi **Nagy Csomor** családnak (a házaspárnak és három fiúgyermekének) a színvonalas zenéért és az interaktív beszélgetés résztvevőinek az együttgondolkodásban való aktív részvételért.]

A több mint százhusz tál kocsonya már az előző nap, a pörkölt pedig a rendezvény napján készült el. A finom lévai (az egyházközségünk saját pincéjéből való) és újbácsi borokkal együtt felejthetetlen gasztronómiai élményekkel gazdagodhattunk. A mintegy nyolcvan résztvevő nagyon jól érezte magát a Czeglédi Péter Református Gimnázium helyiségeiben megtartott alkalmon, ahol lélekben, hitben és közösségformáló erőben gyarapodtunk. Legyen érte Istené a dicsőség!

Bokros Rózsa

Püspöki-esperesi látogatás. Fazekas László püspök január 29-én az abaúj-tornai egyházmegye esperesével, Orémus Zoltánnal meglátogatta a péderi, a felsőlánci, az abaújszínai és a nagyidai lelkipásztorokat; másnap pedig a magyarbódi, a nagyszalánci és kassai lelkipásztorok kerültek sorra.

Püspökbeiktatás. Az Erdélyi Református Egyházkerület közgyűlése Kató Béla sepsiillyefalvai lelkipásztort, eddigi püspökhelyettest választotta meg püspöknek. A negyvenhatodik erdélyi püspök beiktatására február 1-jén Kolozsvárott, a Farkas utcai református templomban került sor. Egyházunk képviselőiben az ünnepi alkalmon jelen volt Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök.

Esperes-gondnoki értekezlet. Február 9-én Rimaszombatban került sor a 10. esperes-gondnoki értekezletre ebben a választási időszakban.

Kibocsátás. A pozsonyi református templomban február 14-én délután volt az az istentisztelet, amelyen sor került Vargaeštok Dávid korábbi pályinyi lelkész kibocsátására a Szlovák Köztársaság Fegyveres Erői és Fegyveres Testületei mellett

Gyémántmenyegző

Az alistáli református templomban karácsony második ünnepén az istentisztelet keretében gyémántmenyegzős hálaadásra és bizonyágtételre került sor. **Kis Béla** és felesége, **Nagy Krisztina** napra pontosan hatvan évvel korábban a dél-előtti istentiszteleten kötelezték el magukat Isten színe előtt a házasesetre.

Az ünnepi szolgálatot fiuk, **A. Kis Béla** intézeti lelkipásztor (lapunk szerkesztője) végezte, aki a Zsolt 16,2.5.11 alapján domborította ki szülei kegyelemmel kísért életének főbb mozzanatait. A jubilánsok bizonyágot tettek az Úrban való bizodalomukról és a szent házasság Isten-től rendelt intézményi voltáról, és megújították hat évtizeddel ezelőtti esküvésüket. Öt unokájuk a *Csak Krisztusban* című ifjúsági evangéliumi énekkel, a gyülekezet énekkara pedig az ároni áldás elenkésével köszöntötte őket.

működő Ökumenikus Pasztorációs Szolgálat Központja hivatalának igazgatói tisztebe. Az alkalmon Miroslav Táborský tábori püspök mellett részt vettek a szolgálat egyes osztályainak igazgatói; Ján Budra ezredes, a pozsonyi katonai egység főparancsnoka; Miroslav István ezredes, a köztársasági elnök díszőrségének parancsnoka; Juraj Brecko, az ondava-hernádi egyházmegye esperese; Szabó András, a pozsonyi egyházmegye esperese. Ez a beosztás nagy felelősséggel jár és jelzésértékű: egyházunk ezen a szolgáltatási területen is képes feladatokat ellátni.

Részvétnyilvánítás. Február 16-án Budapesten a Fiumei úti temetőben volt Hegedűs Loránt nyugalmazott dunamelléki püspök temetése. Egyházunk nevében a gyászistentiszteleten jelen volt Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok, akik kifejezték részvétüket a gyászoló családnak a szerettük elvesztése miatt érzett fájdalmukban.

Nyeremény. Az Orange telefonszolgáltató által meghirdetett karácsonyi verseny nyereményeként egy Mini One személyautóval gazdagodott egyházunk. A

Negyvennyolc elsős várható

Egyházunk négy egyházközségi és egy egyházmegyei fenntartású alapiskolájába 48 leendő elsőt írtak be a szülők a 2013/2014-es tanévre (tízfel kevesebbet, mint egy évvel korábban).

Az egyházmegyei fenntartású vajáni alapiskolába 18 gyermeket írtak be (kettővel többet, mint egy éve; bár szeptemberben mégis 18-an kezdték meg a tanévet). A rozsnói egyházi alapiskola 14 leendő iskolakezdővel számolhat (szeptemberben 16 elsős ült be az iskolapadokba). Az érsekkétyi iskolába idén öt gyermeket írtak be (eggyel kevesebbet, mint tavaly). Az alsó tagozatos martosi alapiskola egyelőre három elsőssel számolhat (egy éve hat iskolakezdőt írtak be oda). Az alistáli iskolába nyolc gyermeket írtak be (tavaly tízet).

Az öt egyházi alapiskolának összesen 432 tanulója van (huszonhatal több, mint egy évvel ezelőtt).

Zsinati Elnökség tagjai közötti mobilhálózat telefonjai közül a sorsoláson egyházunkat is kihúzták, így rendelkezünk egy vadonatúj személykocsival, melynek rendeltetéséről a Zsinati Tanács fog dönteni. Az autót február 19-én Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök vették át egy pozsonyi autószalonban.

Evangelizáció. Az alistáli református templomban április 8-tól 13-ig Bódiss Miklós hátszegi (Erdély) református lelkipásztor végez evangelizációs szolgálatot (18.30 órai kezdettel).

A Pátria rádió református műsorai:

Március 17-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Csiba Zoltán komáromi beosztott lelkész Jézus első tanítványai elhívásának történetét és üzenetét hozza közelebb a hallgatókhoz.

Március 29-én, nagypénteken 8.05-kor a Világosság ünnepi kiadásában Virág Szilvia dunaszerdahelyi beosztott lelkipásztor szól a hallgatókhoz.

Március 31-én, húsvétvasárnap 10.30 órai kezdettel istentiszteletet közvetítünk a kisújfalvai református templomból. Igét hirdet Tatár István lelkipásztor.

Április 14-én, 8.05-kor a Világosságban a tisztátalan lelkek Jézus általi kiűzéséről szól a hallgatókhoz Rác Elemér marcelházi lelkipásztor.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax

és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem

küldjük vissza, rövidítésük és szerkesz-

tésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09